

“Ο ΝΟΥΜΑΣ,”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα αρ. 10. — Για το Εξωτερικό
φρ. 70. 10.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στα κίосκια της Πλατείας Συντάγματος, Ομόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιδόρου, (Οφθαλμιατρείο), Βουλής, Σταθμού Υπόγειου Σιδηρόδρομου (Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Εξάρχεια, στα βιβλιοπωλεία «Εστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου [δδός Σταδίου, αντικρύ στη Βουλή]. Στο Βόο βιβλιοπωλείο Χριστόπουλου.

Η συνδρομή πληρώνεται μπροστά κ' είναι ενός χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ο κριτικός της «Εστίας» — Τη φονοπάζαρο του «Αριστοδήμου» — Προγονικές απόψεις — Τα μεταφρασμένα κι ο Γεννάδιος — Καινούριο Ρουμάνικο μάθημα.

ΠΩΣ κρίνουν οι φημερίδες μας τα φιλολοκικά έργα, το ξέρουμε. Ακόμα καλύτερα ξέρουμε πώς τα κρίνει ή «Εστία» κι αξίζει να σης το ποίημα «Η «Εστία» λοιπόν, που κοντά στ' άλλα ανακατώνεται, ή θέλει να φαίνεται πώς ανακατώνεται, και με τα γράμματα, όταν της στοιθεί κανένα βιβλίο, το πρώτο πρώτο από θη προσέζει είναι να δει αν τυπώθηκε στο τυπογραφείο του Μόσχο και Καραδούρη κι αν είναι γραμμένο από φίλο της. Αν τ' έχει και τα δύο αυτά προσόντα, το βιβλίο είναι καλό. Αν όχι, τότε ο κ. Κύρος προσκαλνάνει τον πρώτο τυχερό Σαμπρόλ και χαμογελώντας του λέει:

— Βρε Τσιν Τσών, πάρε αυτή τη φυλλάδα.... Είναι του Ψυχάρη.... Περιποιήσου τον...

Κι ο Σαμπρόλ, που θεωρείται ο σοφώτερος κριτικός του Πόνερ στους καφενέδες της Ομόνοιας, παίρνει το βιβλίο με πόσα Μπαρνα τούλάριτο, κοιτάζει το εξώφυλλο, ξεφυλλίζει δυο τρία κατεβατά, φραγδόντας καμιά λέξη από δω κι από κει, και γράφει τη σφή του κρίση.

Αυτά τα ξέρουμε πολύ καλά γιατί χρηματίσαμε μερικά χρόνια ρεπορτέρηδες στην «Εστία» και μας διόρθωνε τα χειρόγραφα μας ο σοφός κριτικός του Πόνερ. Για χειρόγραφα δικά μας λοιπόν, (ή δικά του, το ίδιο κάνει), φαίνεται, θα πήρε και την «Απολογία» του Ψυχάρη και γι' αυτό έγραψε με τόση άσβεστια και με τόση αδιαφορία στην «Εστία» της περασμένης Παρασκευής (12 του Γενάρη) ότι έγραψε, χωρίς να συλλογιστεί ή σμικρή λεμονόκουπα της «Εστίας» πώς υπάρχουν και μερικά βιβλία που πρέπει, όσοι δεν είναι σε θέση να κρίνουν, να μην τα κρίνουν καθόλου με τα βέβηλα χέρια τους και με τις άστοχες εξηγήσεις τους. Ο καθ-

... Το πρωί, άμα κατέβηκε ή Κατινούλα στο μαγειρείο, ή Λουίζα πήγε και της είπε πώς άδικα μαλλώσανε, πώς ο Πέτρος κορώνει έφοκλα, με δεν πειράζει, πώς ή νύφη της έκαμε τόση γιά χατήρι τους, που πρέπει πιά τώρα κάτι να κάμουνε και του λόγου τους. Της ξήγγισε τότε πώς αν ντρέπε-

μένος ο Σαμπρόλ, μαθαίνουμε, μόνο από Πόνερ νιώθει: τί θέλει λοιπόν κι ανακατώνεται και με βιβλία;

★

ΕΦΤΑ ρόνους, μάς είπαν, και μιά... έπαναληπτική έκλογή έχει ο «Αριστοδήμος» του Άγγελόπουλου, του υποψήφιου βουλευτή της Αττικής κτλ., που παίζτηκε και παίζεται ακόμα στο Βασιλικό θέατρο, μπροστά σ' άδειαν καθίσματα.

Ο κ. Βλάχος γιά να προτιμήσει αυτό το έργο σε παρμονές έκλογών, θάνει βέβαια πολιτικός αντίπαλος του Άγγελόπουλου και ζήτησε να τον χαντακώσει, παρασταίνοντας το έργο του.

Άκούσαμε κι αυτά, και τα βρίσκουμε πολύ σωστά — Πού τ' έχει το έκλογικό του σαλόνι ο Άγγελόπουλος; — Στο Βασιλικό θέατρο!

★

ΟΧΙ χωρατά πιά! Ή να γίνουμε φέτος Άποκριές ή να μη γίνουν. Κι ή γίνουν, πρέπει να επανέλθουμε στις παραδόσεις μας, και να συγκεντρώσουμε ξένους, ξαναζωντανεύοντας τα άρχαία Διονύσια των προγόνων μας.

Αυτά, γιά τόνωμα του Θεού, δεν τα λέμε μεις. Τα λέει στους «Καιρούς» μιά βδομάδα τώρα ο Δημ. Δημ., (τά έννομένα δηλ. παγοποιεία Δήμηρ—Δημητρακόπουλος). Και τα λέει σοβαρώτατα. Άμέ; Άφού προγονίζουμε σ' όλα, γιατί να μην προγονίζουμε και στις Άποκριές! Άδιαφορο αν ή ζωή αλλάξει, κι αν ό,τι τότε είτανε φυσικό και ταιριασμένο, σήμερα θάνει συγχρόνι άφύσικο. Πώς τα λογαριάζει αυτά, και μάλιστα στους «Καιρούς»;

Ο ίδιος ο Κανελλίδης, θυμούμαστε, στα 97, όταν οι Τούρκοι μάς φέρανε κυνηγώντας μας στη Λαμία, φώναζε στις πλατείες και στους καφενέδες:

— Άν κοτάνε ής έθιμους και παρακάτου, στο Μαραθώνα, στα ιερά εδάφη!... Ήκει θα τους δώσουμε να καταλάβουνε!

Κι όταν καρτερές τη νύχτα από τις σιγές των προγόνων σου, γιατί να μην καρτερές και τη δόξα από τα καρναβάλια τους;

★

ΟΙ «ΑΠΟΚΡΙΝΕΣ» θέλοντας να καλεήσουν το Γεννάδιο γράψανε τις προάλλες πως είναι δημοτικιστής και πως μοιράζε στη Λόντρα μεταφρασμένα Βαγγέλια του Πάλλα.

Πως δεν έγινε ποτέ τέτοιο πράμα, που θα είτανε τιμητικώτερο γιά τον υποψήφιο Μεσσία, περιττό να το πούμε. Όποιος διαβάσει την προκήρυξή του στο λαό της Αττικής, δε θα δυσκολευτεί καθόλου να παραδειχτεί πως άθροισμα που ξεφυρνίζει άκοπα τόσο παχιά λόγια είναι άδύνατο να ναι δημοτικιστής και να μοιράζει μάλιστα και μεταφρασμένα Βαγγέλια.

★

ΠΩΣ διαλύθηκε το τελευταίο ροιτητικό συλλαλητήριο της Σοφίας, όταν το διαβάσατε στις φημερίδες μας, και μάλιστα στην «Εστία» της περασμένης Τρίτης. Ελπίζουμε να το διαβάσει και ή Κυβέρνηση και να κρούσει τα μούτρα της από ντροπή. Γιατί τί τα θέλατε όσο κι αν είναι βάρβαροι οι Βούργαροι, έξερν τί θα πει Κράτος και μεταχειρίζονται όλα τα μέσα να το κάνουν γελοίο.

Όχι κλάματα, άλλα θυσίες, αλλά το στρατό μεταχειρίστηκε ή Βουργάρικη Κυβέρνηση γιά να σκοτώσει τους ροιτητάδες. Κι ά σκοτώθηκαν και λαθωθηκαν καμια πεντακοσάρια πολίτες και στρατιώτες, ούτε την έννοιαζε. Ένα Κράτος έχει περισσότερο από πεντακόσια κορμιά κι ο Νόμος πρέπει να πατάει πάνω σε πτώματα γιά νακούνα.

Καινούριο λοιπό μάθημα μάς δίνουν οι βάρβαροι και καλά θα κάνουμε μεις οι πολιτισμένοι να το προσέξουμε.

ταί τ' άχα του λόγου της, το κορίτσι, να ρωτήσει το γιατρό, βρωτ ή Λουίζα, ή παντρεμένη, φτάνει να χη το χαρτάκι με την άναλυση από το φαρμακοπωλείο, και μάλιστα πώς το μπουκαλάκι το δίνει άφρη του φαρμακοπωλή. Προσέτεσε πώς έπρεπε με κάθε τρόπο να κοιτάξει γιά την υγεία της ή Κατινούλα, να μη σέρνεται στο σπίτι σαν την άκαμαμάτισσα, μήπως το περπατήσουνε άξαφνα τ' άφεντικά, και πώς με το χαρτάκι, θα γειάνη, δεν μπορεί. Πείστηκε ή Κατινούλα με το λόγο, γιατί τ' άφεντικά ίσια ίσια συλλογίστηκε, κι από τόν «Άη Δημήτρη» το φοβότανε να τα δυσχερετήση, Άφωσιωμένο παιδί, καθώς πάντα, και που φρόντιζε γιά τους άλλους, άκόμη και σε φρόντιζε γιά τόν έκφτό της.

Έτσι γλύτωσε κι από της Λουίζας τα χέρια, έπειδή μόλις που της φέρανε το χαρτάκι από το φαρμακοπωλείο, την περίφημη την άναλυση, πάλι πήγε ο νους της σ' άφεντικά. Δηλαδή, πρώτα πρώτα στοχάστηκε την Κυρία, την Όλια της, την προστατίσσεια τη λατρεμένη της. Τί θ' έλεγε, αν τάβλεπε; Τότε, πρό δέκα χρόνια, σαν άβρώστησε ή Κατινούλα, ή καλή της ή Κυρία, ο άγγελός της, μήπως δεν τη νικάστηκε; Μα και σαν πέθανε, μήπως

δεν της παράγγειλε να δουλέψι πιστά τόν Άντρέα, να μην αφήσει ποτές τη Μαρτίτα της; Να όμως που άβρωστ ή Κατινούλα κι δεν της λέει τίποτα! Σάν την ξεστσίπωτη τρέχει στο φαρμακοπωλή, χωρίς καν να της ζητήσει την άδεια! Κι άφού της κακαστρώσανε καλώς μιά κοτζάμ άναλυση, την κρύφτει, κι άντις να τη δείξη σ' άφεντικά, τη δίνει της Λουίζας, που όσο νύφη της κι αν είτανε δεν τη γνώρισε ή Κυρία. Δέ γίνεται. Στόν Κύριο, βίβλια πώς δεν τ' άλυμωσε. Θά τα μολυγήσ' άλ' στην Άννα, θά της μπιστεφτ' έκειν' το χαρτί.

Τάποφκισσε πιά ή Κατινούλα κ' ήσυχασε. Άρχισε τώρα μάλιστα και να χαίρεται. Δίπλωνε, ξεδίπλωνε το χαρτί, το διαβάσε της φαινότανε πώς μεγάλα πράματα δεν είχε, πως άξαφνα είχε γίνει καλά. Είναι αλήθεια που δεν καταλάβαινε και πολύ. Μα τη; άρεζε και το κούταζε. Τέβρισκε σπουδαίο, έμοιαζε καθώς πρέπει, σιχαρό και παστρικό, το χαρτί του φαρμακοπωλή. Θάτανε τίμιος άθρωπος και σοφός. Θά του κόστισε και κάμποσο κόπο. Μιά κόλλα, τόση! Τετράγωνη. Μισό τυπωμένη, μισό γραμμένη με το χέρι. Άπάνω, ή μερομηνία. Παρίσι, 26 του Φλεβάρη. Έπειτα, με γράμματα χοντρά. Ούρου άναλυση. Και με μικρότερα Τ....

«ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ»

Σε κάποια φημερίδα της Σαλονίκης, που λέγεται δα κι «Αλήθεια» — τί ψέμα τρομερό! — δημοσιεύτηκε τις προάλλες μερικοί άνάλογοι χωρατάδες μιά τις «Σιγές μου», τα ποιήματα δηλ. του φίλου Τανταλίδη. Τα διαβάσαμε και μεις αυτά τα περίφημα άρθρα και γελάσαμε, με και λυπηθήκαμε όχι λίγο, ότι μάλιστα σκεφτήκαμε πως είτανε γραφτό τη χιλιοκατατρεγμένη Μακεδονία μας να μη την πατανε μοναχά οι Βούργαροι μα και οι φοβεροί κομιτατζήδες του δασκαλισμού. Κάτι τέτοιε θα συλλογίστηκε κι ο Τανταλίδης και γι αυτό ή δυνατό κι όμορφογραμμένη άπάντησή του στις άνοησίες της «Αλήθειας» είναι με πόνο γραμμένη, ενώ έπρεπε να ναι γραμμένη μόνο με γέλια και με χοροίδιας.

Πόλη, 9 Γενάρη 1907

Άγαπητέ μου Θεά,

Πήρα με το γράμμα σου τάποκοπίδα της έφημερίδας «Αλήθεια» που μου στέλνεις και διάβασα όσα μου φέλνουνε γιά τόν ψυχαραισμό μου ή άρχισυντάχτης κύρ Μπήτος και ο Σιόρ Παπαγεωργίου, αυτός με το ψευτόνομα ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

Σίνα μου φαίνεται πως έσύ χολοσκάνεις περισσότερο από μένα, ή καλώς, έσύ χολοσκάνεις ενώ έμένα δε μου κόφτει καρδί. Αυτό περίμεινα το έναντιο θά είτανε γιά μένα ξαρνιστικό εύχάριστο, τόμολογώ, όχι γιατί θά παινούσανε τις «Σιγές μου», μ' άπλούστατα γιατί θά ψευτίζανε κάτι που έχω γράψει στα «Αίγια λόγια» μου: πως δηλαδή λείπει άπ' το ρωμαϊκό μυαλό ή προσηγή (διαβάστε ΠΡΟΣΟΧΗ). Άν το είχανε οι λεγάμενοι αυτό το σπάνιο δώρο θά προσέχανε:

Πρώτο: Πως οι Ψυχάρηδες, Παλλήδες, Παλαμάδες, Φωτιάδηδες, Έρταλιώτηδες, Έρμονες κλπ. κλπ. που τους έχουνε κάθε ώρα στα στόματά τους, είναι όλοι άνθρωποι που παρουσιάζουνε και στην έξωτερική και στην έσωτερική ζωή τους που ξετυλίζεται στα βιβλία τους, κάτι σοβαρότερο και έπιστημότερο από κάμποσα καθημερινά έπίσημα προσώπα της Ρωμισσύνης. Κι άμα προσέχανε αυτό, θά συλλογίζοντανε πως γιά να πολεμήννε τέτοιοι άνθρωποι γιά μιά ιδέα με τόση έπιμονή και θυσία, κάτι μπορεί να τρέχη μ' αυτή την ιδέα, όσο κι αν τους φαίνεται με πρώτα, ματιά άντ'θετη με τη δική τους την αλήθεια. Και τότες θά προσέχανε περισσότερο στα γραφόμενα τους, σε κάθε φρασούλα, σε κάθε λέξη, σε κάθε κόμμα, και θά μελετούσανε το ζήτημα πρι να μιλούνε. Έπειδή, μη μου πής όχι, γού δεν καταλάβαινε άπ' τί ζή-

δεν της παράγγειλε να δουλέψι πιστά τόν Άντρέα, να μην αφήσει ποτές τη Μαρτίτα της; Να όμως που άβρωστ ή Κατινούλα κι δεν της λέει τίποτα! Σάν την ξεστσίπωτη τρέχει στο φαρμακοπωλή, χωρίς καν να της ζητήσει την άδεια! Κι άφού της κακαστρώσανε καλώς μιά κοτζάμ άναλυση, την κρύφτει, κι άντις να τη δείξη σ' άφεντικά, τη δίνει της Λουίζας, που όσο νύφη της κι αν είτανε δεν τη γνώρισε ή Κυρία. Δέ γίνεται. Στόν Κύριο, βίβλια πώς δεν τ' άλυμωσε. Θά τα μολυγήσ' άλ' στην Άννα, θά της μπιστεφτ' έκειν' το χαρτί.

Τάποφκισσε πιά ή Κατινούλα κ' ήσυχασε. Άρχισε τώρα μάλιστα και να χαίρεται. Δίπλωνε, ξεδίπλωνε το χαρτί, το διαβάσε της φαινότανε πώς μεγάλα πράματα δεν είχε, πως άξαφνα είχε γίνει καλά. Είναι αλήθεια που δεν καταλάβαινε και πολύ. Μα τη; άρεζε και το κούταζε. Τέβρισκε σπουδαίο, έμοιαζε καθώς πρέπει, σιχαρό και παστρικό, το χαρτί του φαρμακοπωλή. Θάτανε τίμιος άθρωπος και σοφός. Θά του κόστισε και κάμποσο κόπο. Μιά κόλλα, τόση! Τετράγωνη. Μισό τυπωμένη, μισό γραμμένη με το χέρι. Άπάνω, ή μερομηνία. Παρίσι, 26 του Φλεβάρη. Έπειτα, με γράμματα χοντρά. Ούρου άναλυση. Και με μικρότερα Τ....